

به نام خالق هستی بخش

قرآن و تربیت شخصیت اجتماعی انسان

انسان اصالتاً "موجودی است اجتماعی. هوش، استعداد، توانمندیهای بالقوه و خصیصه های شخصی انسان در فرایند زندگی اجتماعی و تعامل بین فردی ظاهر شده و شکل می گیرد.

رشد و کمال و شکوفایی ابعاد وجودی انسان نیز تنها در سایه زندگی جمعی و پذیرش مسئولیت اجتماعی میسر خواهد شد. چراکه انسان اساساً "هوشمند و مختار، صاحب اراده و بالطبع مسوول و متعهد آفریده شده است .

اساس مکتب اسلام نیز مبتنی بر اخلاق و تربیت فردی و اجتماعی است . در واقع بزرگ ترین رسالت نبی گرامی اسلام -صلی الله علیه وآله- نیز در تربیت اخلاقی و اجتماعی انسان

معاونت دانشجویی و فرهنگی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان)
مرکز مشاوره امین ویژه نامه شماره ۱۶ مردادماه ۱۳۹۹

ها خلاصه می شود. «خوش اخلاقی نیمه و جلوه دین است.» خوش اخلاقی و رفتارهای مطلوب اجتماعی و برخورداری از چهره متبسم و گشاده، پیوندهای عاطفی و دوستی هارا مستحکم و استوار می کند. و هر کس که اخلاقش نامیمون باشد، بیش از دیگران خودش را عذاب و آزار می دهد.

قرآن کریم کامل ترین کتاب تربیتی و اخلاقی و جامع ترین هدف ها و روش های تربیتی در ابعاد فردی و اجتماعی را در بردارد. از آن جا که خالق انسان بر همه آشکار و نهان، نیازها، تمایلات و کشش های نفسانی انسان کاملاً آگاه، علیم و بصیر است. در جهت تربیت و تکامل شخصیت فردی و اجتماعی مسائلی را متذکر شده که بطور کامل منطبق بر ویژگی های فطری و استعدادهای طبیعی انسان است.

در این جا به نمونه ای از دستورالعمل های اخلاقی قرآن کریم که در آن مسئولیت خطیر فردی و تقید به رفتارهای اجتماعی را یاد آور می شود اشاره می نمایم.

سلام و تحیت

سلام در لغت به معنای سلامت، تهنیت، درود، صلح و آشتی، تعظیم و تکریم است. «سلام» خود، فرهنگی پویا و حلقه پیوند عاطفی و اجتماعی نزد مسلمانان است. سلام نقطه آغاز و پایان روابط انسانی است. قرآن مجید بر حفظ چنین روابط مطلوب اجتماعی تاکید فراوان دارد و در سوره نور، آیه ۲۷ می فرماید: ای کسانی که به خدا ایمان آورده اید، هر زمان که می خواهید وارد خانه کسی بشوید قبلاً با معرفی خودتان اجازه بگیرید و به هنگام ورود براهل خانه سلام کنید؛ این شیوه برای شما بهتر است

شاید که پند گیرید. {اگر در منزل کسی نبود، باز هم به خودتان و فرشتگان الهی سلام کنید}

و در سوره نساء، آیه ۸۶ می فرماید هر گاه به شما سلام دادند، به سلامی بهتر از آن یا همانند آن پاسخ گوید، همانا خداوند به همه چیز دانا و حسابگر هر چیزی است.

کلمه سلام از مقدس ترین کلمات است، از پیامبر بزرگوار اسلام (ص) نقل است که: سلام نامی از نام های خداوند است، آن را در زمین به امانت نهاده است، پس سلام رادر میان خودتان فاش کنید.

«سلام» هدیه و صدقه نیکویی است. از جمله صدقه این است که به مردم سلام کنی و همواره گشاده رو باشی. همیشه سلام کردن و تقدم در سلام، خود یک صدقه جاریه و طلب همیشگی نعمت و رحمت خداوند است. سلام روزنه رحمت و مغفرت پرور دگار است. کمال دین وزینت ایمان سلام است.

نیکو سخن گفتن و سخن نیکو گفتن از ویژگی های اولیای الهی و مومنین وارسته است. گفتار از بارزترین شاخص های هوشمندی و معیار های سنجش شخصیت فردی و اجتماعی است. همواره رابطه مستقیمی بین شخصیت، هوش، مهارت اجتماعی، میزان اعتماد به نفس، احساس خود ارزشمندی و چگونگی سخن گفتن فرد وجود دارد. قرآن کریم به کرات بر خوش زبانی و حسن کلام تکیه کرده است. در سوره بقره می فرماید: با مردم به زبان نیکو سخن گوید.

معاونت دانشجویی و فرهنگی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان)
مرکز مشاوره امین ویژه نامه شماره ۱۶ مردادماه ۱۳۹۹

امیر مومنان حضرت علی علیه السلام: شخصیت انسان زیر زبان او پنهان است. زبان کلید سعادت و فلاح است و می تواند دریچه شقاوت و پریشانی باشد.

زبان در دهان ای خردمند چیست

کلید در گنج صاحب هنر

چو در بسته باشد نداند کسی

که جوهر فروش است یا پيله ور

برماست که کلامان را بامهر و محبت و عطوفت عجین کرده، نرم ولین، گزیده و شیرین سخن گوئیم.

